

ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusunda COVID-19'a Karşı Sağlıklı ve Temiz Ortamların Geliştirilmesi ve Süreç Yönetimi Kılavuzu

İçindekiler

1. GİRİŞ 2

- 1.1 ODTÜ Kuzey Kıbrıs Pandemi Kurulu 2
- 1.2 Seyreltilmiş Yüz Yüze Eğitim 3
- 1.3 COVID-19 ile Karşılaşma Riskinin En Aza İndirilmesi 3
- 1.4 Temaslı Takibi 4
 - 1.4.1 Yakın Temaslı 4
 - 1.4.2 Temaslı 5
- 1.5 Vaka Yönetimi 6

2. ORTAK KULLANIM ALANLARINDA ALINMASI GEREKLİ TEDBİRLER 6

- 2.1 Sınıflar/Toplantı-Konferans Salonları/Çok Amaçlı Salonlar/Laboratuvarlar/
Kütüphane 6
- 2.2 Öğrenci Gelişim ve Psikolojik Danışma Merkezi (ÖGPDM) 7
- 2.3 Misafirhane/Yurtlar 9
- 2.4 Kantinler/Kafeler/Yemekhane 9
- 2.5 Teknik Birimler/Atölyeler 10
- 2.6 Kapalı Spor Salonu 11
- 2.7 Tuvaletler/Lavabolar 11
- 2.8 Asansörler 12
- 2.9 Bekleme Salonları/Lobiler/Koridorlar 12
- 2.10 Kurum Girişi/Güvenlik/Danışma Bankoları 12
- 2.11 Ofisler/İdari Odalar 13
- 2.12 Öğrenci Servisleri 14
- 2.13 İbadet Yerleri 14
- 2.14 Market/Çarşı Dükkanları/Postane 15
- 2.15 Covid-19 Pozitif Vaka Saptanan Alanların Dezenfeksiyonu 15

3. SAĞLIK MERKEZİ (MEDİKO) 16

1. GİRİŞ

Bu kılavuz, KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı tarafından hazırlanan “Yüksek Öğretim Kurumlarında Sağlıklı ve Temiz Ortamların Geliştirilmesi ve Süreç Yönetim Kılavuzu” temel alınarak, 17 Eylül 2021 Tarihinde duyurusu yapılan ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu Pandemi Kurulu tarafından hazırlanmış olan “COVID-19 Salgınına Önleme Kapsamında İşleyiş Esasları”na uygun olarak hazırlanmıştır.

1.1. ODTÜ Kuzey Kıbrıs Pandemi Kurulu

- Pandemi Kurulu, Kampus genelinde COVID-19 bulaşmasını engellemek, bulaşma olması halinde etkisini en aza indirmek için yapılması gerekenleri belirlemek ve uygulanması için gerekli girişimlerde bulunmakla görevlidir. Kurulun alacağı kararlar üst yönetimin onayı sonrasında uygulamaya geçirilir.
- Kurul farkındalık ve doğru bilgilendirme için gerekli bilgi ve verilerin toplanmasını sağlar. Öğrenci ve personelin pandemi tedbirleri kapsamında bilgilendirilmeleri için gerekli duyuruları hazırlar, üst yönetim onayı sonrasında duyuruların yapılması için girişimde bulunur.

1.2. COVID–19 ile Karşılaşma Riskinin En Aza İndirilmesi:

1. Kampüs içinde derslik, kütüphane, laboratuvarlar, yemekhane, spor tesisleri, tuvalet, banyo gibi **ortak kullanım alanları periyodik olarak temizlenmeli ve iyi havalandırılmalıdır.**

2. Kişilerin ve özellikle gençlerin hastalığı belirti göstermeksizin taşıyabileceği düşünülerek, sınıf ve dersliklerde **kalabalık grup çalışmalarından kaçınılması**, dersliklerin kapasitesinin belirlenmesi, oturma düzeninin **kişiler arası 1metre** bırakılarak düzenlenmesi gerekmektedir.

3. Kapalı alanlarda, güvenli mesafenin korunamaması riskine karşı sürekli **maske kullanımı** sağlanmalıdır.

4. Mikroskop, ölçü cihazı, bilgisayar gibi **ortak kullanılan aletler**, kullanım bittikten hemen sonra virüslere etkili, materyal uyumu olan **dezenfektanlar ile temizlenmeli ve temiz olarak saklanmalıdır.** (Etil alkol yerine **izopropil alkol** tercih edilebilir)

5. Kampüse giriş ve gelişlerde **toplu taşıma araçlarında** maske kullanımı ile **binış ve inişlerde el hijyeni sağlanmalıdır.**

6. Bireyler birbirlerinin eşya ve giysilerini kullanmamalı; bilgisayar, laboratuvar cihazları, telefon ve masa benzeri **ortak kullanımı zorunlu cihazlar kullanımdan önce ve sonra dezenfekte edilmelidir.** Hatırlatıcı **afişler** hazırlanarak uygun yerlere asılmalıdır.

7. Öğrenciler ve öğretim elemanları yanlarında **el dezenfektanı** bulundurmalıdır.

8. Kapalı alanlarda sigara içilmemelidir. **Sigara içen kişiler için ayrılan açık alanlarda**; sigara içen kişilerin maske çıkarmaları ve dumanı üflemleri nedeniyle **kişiler arası mesafenin en az 2 metreye** çıkarılması önerilmektedir.

Evde veya yurttan izlenen olası ve kesin vakalar:

1. İzolasyon süresini evde veya yurttan, **mümkünse** tek kişilik odada geçirmelidir. **Başka kişi/kişiler ile aynı ortamı paylaştığı durumlarda tıbbi maske takmalıdır.**
2. Ev halkına/yurttan kalan kişilere bulaşma riskini önlemek için mümkünse diğer kişilerden farklı bir odada, mümkün değil ise **iyi havalandırılan bir odada** oturmalı, diğer kişilerden en az 1,5 metre uzakta olmalı ve tıbbi maske takmalıdır.
3. Kişinin ev/yurt içindeki hareketi sınırlandırılmalı; tuvalet, banyo gibi **ortak kullanılan alanlar** çamaşır suyuyla **dezenfekte edilmeli** ve **iyi havalandırılmalıdır.**
4. İzolasyon sürecince eve/yurda, **ziyaretçi kabul edilmemelidir.**
5. **Kişisel eşyalarını başkaları ile paylaşmamalı**, bardak, tabak, havlu gibi eşyalar ortak kullanmamalı; eğer kullanması gerekirse bu eşyaları su ve sabunla yıkamalıdır.
6. Kullandığı kıyafet ve çarşaf, nevresim gibi tekstil ürünleri normal deterjan ile üreticinin önerdiği **en üst derecede yıkanmalıdır.**

1.3. Vaka Yönetimi

Güncel vakaların takibi yapılarak **ateş, boğaz ağrısı, baş ağrısı, öksürük, solunum sıkıntısı, kas ağrıları, tat ve koku alma kaybı ve ishal** gibi bulguları olan akademik, idari ve diğer personel ile öğrenciler için çalışma saatleri içinde **Sağlık Merkezi aranmalı (Tel:2183)** veya bu kişiler **en yakın sağlık kuruluşuna yönlendirilmelidirler (Tel:1102 COVID-19 ihbar hattı).**

Kişiler yönlendirilirken **mutlaka maske takması** sağlanmalıdır. Eşlik eden kişilerin de **maske takması ve fiziksel mesafeye** dikkat etmeleri, özellikle yakın temasta bulunulması gerekecekse gözlük veya siperlik de takılması önerilir. Kampüs içinde yaşayan ya da çalışan kişiler arasında temas sonrası ve/veya belirtileri nedeniyle olası vaka kabul edilenler olursa bu kişilerin olası vakaların takibi algoritmasına göre izlenmesi önerilir.

2. ORTAK KULLANIM ALANLARINDA ALINMASI GEREKLİ TEDBİRLER

2.1. Sınıflar/Toplantı-Konferans Salonları/Çok Amaçlı Salonlar/Laboratuvarlar/Kütüphane

- Dersler mümkün olan **en az kişi sayısı** ile yapılmalıdır.
- **Oturma düzeni fiziksel mesafe en az 1 metre** olacak şekilde olmalıdır. Ancak dersin niteliğine göre öğrencilerin yüksek sesle konuşma, şarkı söyleme, münazara gibi faaliyetlerinin de olduğu durumlarda fiziki mesafe düzenlemesinin en az 1,5-2 metre olacak şekilde uygulanması daha uygun olacaktır.

• **Damlacık oluşturması nedeniyle** şarkı söyleme koro çalışması, tiyatro provaları gibi **yüksek sesle yapılan aktiviteler** için küçük derslikler ve sınıflar yerine **büyük salonlar tercih edilmelidir.**

• Salonlara giren herkesin uygun şekilde **maske (tıbbi veya bez)** takmış olması sağlanmalıdır.

• Ders esnasında öğrenciler tarafından **kullanılacak eğitim malzemeleri** mümkün olduğunca **kişiye özel olmalıdır.**

• Birden fazla kişinin kullanımına açık eğitim materyali bulunmamasına dikkat edilmeli, zorunlu durumlarda **farklı kullanıcılar arasında gerekli hijyen önlemleri alınmalıdır.**

• Pencereler açılarak ortam düzenli bir şekilde **sık sık havalandırılmalıdır.**

• Damlacıkların yayılmasına yol açabileceği için mümkün mertebe içerde kişiler olduğunda **klima ve vantilatör kapalı olmalıdır.**

• **Korunma ve tedbirlere yönelik afiş-poster vb.** bilgilendirici materyallere uygun yerlerde yer verilmelidir.

• Masa yüzeyi, kapı kolu gibi **birden çok kişinin temas ettiği alanların temizliğine** özellikle dikkat edilmelidir.

• Derslik girişinde o **dersliğin maksimum öğrenci kapasitesini belirten uyarı** içeren görsel materyallere yer verilmelidir, **oturma düzeni ve mesafeleri de önceden ayarlanmış olmalıdır.**

• Etkinlikler **en az sayıda katılımcıyla en kısa sürede** gerçekleştirilmelidir.

• Girişe **el antiseptiği** yerleştirilmelidir.

• Masalarda kitap, dergi vb. gibi farklı kişilerin **elle temasına açık materyaller** bulundurulmamalıdır.

• Merkezi havalandırma sistemleri bulunan binaların havalandırması mümkünse **%100 doğal hava sirkülasyonunu** sağlayacak şekilde düzenlenmeli, **havalandırma sistemlerinin bakımı ve filtre değişimleri** üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalıdır.

• Mikroskop vb. gibi birden **çok kişinin kullanımına açık cihazlar** her kullanımdan sonra **uygun şekilde temizlenmelidir.**

• Derslikler her dersten önce **1/100'lük çamaşır suyu** veya uygun bir dezenfektan ile temizlenmelidir. Bu amaçla ders programı, dersler arasında **dezenfeksiyon işlemine olanak sağlayacak** şekilde ayarlanmalıdır.

• Toplantılarda **ikram yapılmamalıdır.**

• Kütüphanedeki kitaplara dokunmadan **önce ve sonra el antiseptiği** kullanılmalıdır.

• Kütüphane içinde koruyucu yüz maskesi takılması zorunlu olacaktır.

- Okuyucu tarafından iade edilen kütüphane materyalleri ve açılan her türlü kargo malzemesi, kitap sterilizasyon cihazına alınacak ve sterilizasyon yapıldıktan sonra rafa yerleştirilecektir.

2.2. Öğrenci Gelişim ve Psikolojik Danışma Merkezi (ÖGPDM)

Merkez tarafından sunulan hizmetler COVID-19 önlemleri gereğince karma olarak yürütülecektir. Aşağıda merkezin hizmetlerinin bu süreçte yürütülmesine yönelik esaslar özetlenmiştir:

Bireysel Psikolojik Danışma

Bireysel Psikolojik Danışma Hizmeti hafta içi 08.30-12.30 ve 13.30-17.30 saatleri arasında verilmektedir. Bireysel psikolojik danışma için Sağlık Bilgi Sistemi'nde (HIS) bulunan (<https://his.ncc.metu.edu.tr/>) Bireysel Psikolojik Danışma Başvuru formu doldurularak randevu alınabilmektedir. Öğrencilerimize en geç bir hafta içerisinde görüşme gün ve saati e-posta aracılığıyla bildirilmektedir.

Gerekli kontrollerin yapılabilmesi için Merkeze girişler Sağlık Merkezi Binası Ana Kapısından yapılacaktır. Görüşmeler esnasında koruyucu yüz maskesi takılması zorunlu olacaktır.

2.3. Misafirhane/Yurtlar

- **Yataklar en az 2 metre aralıklarla** seyreltilerek yerleştirilmelidir. Yatak ya da ranzaların yan yana olanları **bir baş bir ayakucu** şeklinde konumlandırılmalı, ranzada alt ve üst yatışlar da bir baş bir ayakucu şeklinde düzenlenmelidir.
- Mümkün olduğu sürece öğrencilerin **oda değişikliğine izin verilmemelidir.**
- Düzenli şekilde **havalandırılma** yapılmalıdır.
- Odalarda kalan öğrenci sayısına göre **yeterli sayıda tuvalet/banyo** sağlanmalıdır. Duş yerleri ve tuvaletlerde fiziki mesafe kuralına dikkat edilmelidir.
- **Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeylerin** ve ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve lavaboların **temizliği günde en az iki kez** yapılmalıdır.
- Tuvalet dezenfeksiyonu için **1/10 sulandırılmış çamaşır suyu** kullanılmalıdır.

Yurt kaydı sırasında öğrencilerimizden aşılarını tamamlamış olduklarını belgelemeleri istenecektir. Aşılarını tamamlamamış olanların aşı olmaları istenecektir.

• Yurtlarımızda COVID-19 salgınından korunma kapsamında, öğrencilerimizin sosyal mesafe kurallarına uymaları ve koruyucu maske kullanmaları zorunludur. Öğrencilerimizin yurtlara kabulünde ortak yaşam kurallarını düzenleyen, salgından korunma yollarının anlatıldığı, taahhünameyi kabul etmeleri zorunludur.

2.4. Kantinler/Kafeler/Yemekhane

- Düzenli bir şekilde **sık sık havalandırılmalıdır.**

• Damlacıkların yayılmasına yol açacağı için mümkün mertebe içerde kişiler olduğunda **klima ve vantilatör kapalı olmalıdır.**

• Girişe **el antiseptiği** yerleştirilmelidir.

• Oturma düzeni **fiziki mesafe en az 1 metre** olacak şekilde olmalıdır. Virüs damlacık yoluyla yayıldığı için ve yemek sırasında maske çıkarıldığı için **yemek yeme sırasında mümkün mertebe yüksek sesle konuşulmamalı, yemek bittiği anda maske tekrar takılmalıdır.** Özellikle öğrenci yemekhanelerinde fiziki mesafe kapasiteye göre mümkün olan **en uzak mesafe olacak şekilde** düzenleme yapılmalıdır.

• Afiş-poster vb. **bilgilendirici materyallere** yer verilmelidir.

• Mümkünse **para ile fiziksel teması içermeyen ödeme yöntemlerine** de yer verilmelidir.

• Su sebilleri ve otomatlar **temassız** olmalıdır.

• Masa yüzeyleri **uygun şekilde ve sıklıkla temizlenmelidir.**

• Çalışanların hizmet kullananlarla **fiziki mesafesinin en az 1 metre olmasını** sağlayacak düzen sağlanmalıdır.

• Temaslı takibinin kolay yapılabilmesi için; mümkün olduğunca **yemek saatleri gruplara göre belirlenmeli** ve mümkün ise **aynı kişilerin aynı masada** yemek yemeleri sağlanmalıdır.

• Yemek öncesinde ve sonrasında ellerin bol su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca yıkanması ve **tek kullanımlık havlu** ile ellerin kurulanması gibi kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına imkân veren düzenlemeler yapılmalıdır.

• Masada **yeme ve içme dışında maske** takılmalıdır.

• Bulaşık yıkama donanımının düzgün çalışması, özellikle çalışma sıcaklıklarının yanı sıra temizlik ve dezenfekte edici **kimyasalların kullanım dozunun uygunluğu** kontrol edilmelidir.

2.5. Teknik Birimler/Atölyeler

• Kullanılan ekipman ve malzemelerin mümkünse **hep aynı kişiler** tarafından kullanılması sağlanmalıdır. Bu durum söz konusu olmadığında ise **su ve deterjanla temizlik sonrası %70'lik alkol veya virüslere** etkili diğer dezenfektanlarla silinip dezenfekte edildikten sonra kullanılması sağlanmalıdır.

• Özellikle **sık dokunulan yüzeylerin** (kapı kolları, telefon ahizeleri, masa yüzeyleri gibi) **temizliğine** dikkat edilmelidir.

• **Her gün düzenli** olarak **temizlik** yapılmalıdır.

• Düzenli bir şekilde **sık sık havalandırılmalıdır.**

• Girişe **el antiseptiği** yerleştirilmelidir.

• Afiş-poster vb. **bilgilendirici materyallere** yer verilmelidir.

• Elle **temassız atık kutuları** bulundurulmalıdır.

• Oturma düzeni **fiziki mesafe en az 1 metre** olacak şekilde olmalıdır.

2.6. Kapalı Spor Salonu

- Salgın süresince Spor Merkezi kapalı spor salonları tercihan **randevu sistemiyle, sınırlı sürede sınırlı öğrenciyle** çalışmaya devam etmelidir. Öğrenciler randevu saatine uymalıdır.
- Spor salonlarında **uyulması gereken kurallar** salonun girişine asılmalıdır.
- Spor salonundaki kişi sayısı **her 6 metrekareye bir kişi** olacak şekilde sınırlandırılmalıdır.
- Spor salonuna girdikten sonra **eller yıkanmalı** ya da **el antiseptiği** kullanılmalıdır.
- Öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtileri olanlar Spor Merkezine alınmamalıdır.
- Spor aktivitesi **damlacık çıkışı** ve **hızını** artırmaktadır. Bu nedenle asgari fiziki mesafe en az 2 metre olmak üzere mümkün olan en yüksek mesafeye göre düzenleme yapılmalıdır.
- Spor salonundaki koşu bandı/bisiklet vb. **ekipman aralarında en az 2 metre** olacak şekilde yerleştirilmelidir.
- Spor salonu **düzenli aralıklarla temizlenmeli** ve **sık sık havalandırılmalıdır**.
- Spor Merkezinin spor malzemesi ödünç verme hizmeti COVID-19 tedbirleri kapsamında durdurulmalıdır.
- Spor salonuna giderken **kişisel havlu ve mat vb.** malzemeler götürülmelidir.
- **Görevli personelin** salgın hastalıkların bulaşma yolları ve korunma önlemleri hususunda **bilgilendirilmesi sağlanmalıdır**.

2.7. Tuvaletler/Lavabolar

- Tuvalet alanlarına giriş kapıları mümkün mertebe **otomatik kapı** sistemine çevrilmelidir.
- Bu imkân yoksa tuvalet alanına **giriş kapılarını kolları sıklıkla dezenfekte** edilmelidir.
- Tuvaletlerin zeminleri, klozetler, pisuarlar **1/10'lük**, lavabolar, musluk ve batarya başlıkları, kapı kolları **1/100'lük çamaşır suyu** ile sık sık temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir.
- Tuvalet ve lavaboların **temizlik saatleri kaydedilmeli** ve görünür şekilde asılmalıdır.
- Tuvaletlerde **eksik malzeme olmamalı**, devamlı **sıvı sabun, tuvalet kâğıdı** ve **kâğıt havlu / temassız el kurutucuları** bulundurulmalıdır.
- Tuvalet temizliği yapacak **personel eldiven, maske ve gözlük/siperlik** kullanmalıdır.
- Tuvaletlerde **hijyen bilgilendirme** ve **uyarı afişleri** olmalıdır.
- Personel ve öğrencilerin kâğıt havluları ve benzeri atıkları atmalarını kolaylaştırmak için çıkışa yakın noktalara mümkünse **pedallı çöp kutusu** yerleştirilmelidir.

2.8. Asansörler

- Asansörlerin kullanımı **sınırlandırılmalıdır**.
- **Kapasitesinin üçte biri sayıda** kişinin binmesine izin verilmeli ve bu sayı asansör girişinde belirtilmelidir.
- Asansör içerisinde **fiziki mesafeyi korumak amacıyla** kişilerin durması gereken alanlar, aralarında 1 metre mesafe olacak şekilde **yer işaretleriyle belirlenmelidir**.
- Asansör içerisinde **maske asla çıkarılmamalıdır**.
- Kişiler asansör içerisinde mümkün mertebe doğrudan yüz yüze gelmeyecek şekilde bulunmalı ve virüsün yayılımını artıracabileceğinden **asansör içerisinde konuşmamaya gayret edilmelidir**.

2.9. Bekleme Salonları/Lobiler/Koridorlar

- Yiğilmaya neden olmayacak şekilde **maksimum sayıda giriş ve çıkış kapısı** açılmalıdır.
- Bekleme yapılan yerlerde zemine aralarında **en az 1,metre mesafe** olacak şekilde yer işaretleri yerleştirilmelidir.
- **Giriş ve çıkışlar için ayrı kapılar** kullanılmalı, mümkün değilse aynı kapı şeritle ayrılmalıdır, **zeminde tek yönlü gidiş-geliş işaretleri** konulmalıdır.
- **Maskesi olmayanlar** içeri alınmamalıdır.
- Kitap, broşür ve dergiler dahil olmak üzere **gerekli olmayan tüm eşyalar** lobi/bekleme alanlarından, diğer ortak kullanılan alan ve salonlardan **çıkarılmalıdır**.

2.10. Kurum Girişi/Güvenlik/Danışma Bankoları

- Yiğilmaya neden olmayacak şekilde **maksimum sayıda giriş ve çıkış kapısı** açılmalıdır.
- **Maskesi olmayanlar** içeri alınmamalıdır.
- Giriş ve çıkışlarda fiziki mesafe kurallarına (en az 1 metre) uyulmalı, **girişlerde** kişiler **sıra ile içeriye alınmalı** ve **sırada** durulması gereken alanlar, aralarında **en az 1metre** mesafe olacak şekilde yer işaretleriyle belirlenmelidir.
- Kalabalık oluşmasını engellemek için, **şeritlerle tek kişilik sıralar** oluşturulmalı, her sıra arasına da en az 1metre mesafe koyulmalıdır.
- Girişin uygun yerlerine **bilgilendirici afişler** asılmalıdır.
- Güvenlik/danışma personelleri için **gerekli kişisel koruyucu donanım** sağlanmalıdır.
- Uygun konumlarda **el antiseptiği** bulundurulmalıdır.

2.11. Ofisler/İdari Odalar

- Personel arasındaki **fiziki mesafe en az 1 metre olacak** şekilde düzenleme yapılmalıdır.
- **Çalışan personelin** COVID-19'un bulaşma yolları ve korunma önlemleri hususunda **bilgilenmesi** sağlanmalıdır.
- Çalışan personelin tümü, kuralına uygun **maske takmalıdır**.
- Çalışan personel dinlenme alanlarında en az **1 metrelik fiziki mesafeyi** korumalı ve **maske takmayı sürdürmelidir**.
- İş yerinde **her gün** su ve deterjanla düzenli olarak **temizlik yapılmalıdır**.
- Kapı ve pencereleri açılarak **sık sık havalandırılması** sağlanmalıdır.
- İş yerlerinin temizliğinde özellikle **sık dokunulan yüzeylerin** (kapı kolları, telefon ahizeleri, dolap yüzeyleri, masa yüzeyleri gibi) **temizliğine dikkat edilmelidir**.
- Merkezi havalandırma sistemleri bulunan binaların havalandırması **%100 doğal hava sirkülasyonunu** sağlayacak şekilde düzenlenmeli, havalandırma sistemlerinin **bakımı ve filtre değişimleri** üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalıdır.
- Mümkün olduğunca, **ofis malzemelerinin** (bilgisayar klavyesi, fare, telefon, kalem, silgi vb.) **ortak kullanılmaması sağlanmalıdır**.
- Mümkün oldukça belge ve evraklar bilgisayar sistemleri üzerinden işlem görmeli, mümkün olan ve yasal zorunluluk olmayan durumlarda e-imza kullanılabilir. Islak imza gereken durumlarda evrak sabit kalmalı ve sırayla sosyal mesafe gözetilerek evrak imzalanmalıdır. Kişiler evrakları imzalarken şahsi kalemlerini kullanmalı ve bu kalemler ortaklaşa kullanılmamalıdır.

2.12. Öğrenci Servisleri

- Duraklarda beklerken sosyal mesafe kuralına uyulmalıdır.
- Yolcular araçlara binerken ve inerken sosyal mesafe kuralına uymalıdır.
- COVID-19 ile uyumlu belirtileri (ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı vb.) olan kişiler araçlara alınmamalı, sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.

- Servislerde mümkün olduğunca **klima çalıştırılmamalı** ve pencerelerin açılması ile **doğal hava sirkülasyonu** sağlanmalıdır. Klimanın çalıştırılması gerekli olduğu durumlarda, **iç hava sirkülasyon kesinlikle kullanılmamalıdır**.
- **Ayakta öğrenci** alabilme kapasitesi olan otobüslerde **kişiler arası mesafe 1metre** olmalıdır.
- Araç içinde **maske** ve **mesafe** kurallarına uyulmalıdır. Maskesiz öğrenci alınmamalıdır.
- Toplu taşıma esnasında maske çıkartılmasına neden olmaması için **yiyecek içecek tüketimine** izin verilmemelidir.

2.13. İbadet Yerleri

- İbadet yerinde bulunulan sürenin tamamında maske takılmalı ve kişiler arası mesafe en az 1metre olmalıdır.
- İbadet yerinin varsa abdest alma yeri pandemi sürecinde kullanılmalıdır.
- Kitap, tespih gibi materyaller ortak kullanılmamalıdır.
- Bireyler kendi seccadesini getirmeli ve kullanmalıdır.

2.14. Market/Çarşı Dükkanları/Postane

- Girişlerde COVID-19 kapsamında alınması gereken önlemlerle ilgili afişler (el dezenfeksiyonu, maske kullanımı ve içeride uyulması gereken kurallar hakkında) asılmalıdır.
- İçeride kalabalık oluşmasını engellemek için, dış kapıya içeriye girilmesini engelleyecek bir uyarıcı/engelleyici koyulmalıdır.
- Girişte el antiseptiği bulundurulmalıdır.
- İçeride 3m²'ye 1 kişi düşecek şekilde içeriye girişe izin verilmelidir.
- Paketli olmayan ürünlere müşterinin dokunmaması sağlanmalıdır. Müşteri ya da personel açık ürünleri seçerken (meyve/sebze vb.) tek kullanımlık eldiven kullanmalı, her kullanım sonrası eldivenler çıkarılmalı ve kapaklı çöp kutusu/çöp torbasına atılmalıdır.
- Müşteriler, ödemelerinde tercihen temassız olmak üzere nakit olmayan ödeme yapmaları teşvik edilmelidir.
- Özellikle sık dokunulan yüzeylerinin (kapı kolları, telefon ahizeleri, dolap yüzeyleri, masa yüzeyleri gibi) temizliğine dikkat edilmelidir. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 sulandırılmış (5 litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu kullanılabilir.
- Kapı ve pencereler açılarak sık sık havalandırma sağlanmalıdır.

2.15. Covid-19 Pozitif Vaka Saptanan Alanların Dezenfeksiyonu

- Pozitif vakanın saptandığı ofis/sınıfa **girişin engellenmesine** yönelik önlem alınmalıdır.
- 24 saat sonra, tüm yüzeyler **1/100 oranında sulandırılmış çamaşır suyu** veya **%70'lik alkol** veya **virüslere etkili yüzey dezenfektanlarıyla** temizlenmelidir.
- Odanın pencereleri açılarak **24 saat havalandırılmalıdır**.
- Temizlik görevlileri cerrahi maske, siperlik, tek kullanımlık eldiven ve uzun kollu tek kullanımlık önlük giymelidir.

3. SAĞLIK MERKEZİ (MEDİKO)

KKTC Bakanlar Kurulu'nun almış olduğu ve Resmî Gazete'de yayınlanan karar doğrultusunda, aşılarını tamamlamış (AdaPass kodu olan) kişiler hızlı antijen testini haftada 1 kez **ücretsiz** yapabileceklerdir. Daha sık test yaptırmaya zorunluluğu olan kişilerin diğer antijen testi merkezlerinde **ücretli** olarak test yaptırmaları gerekecektir. Diğer merkezlerde test yaptıracak olan kişiler <https://basvuru.lab.gov.ct.tr/?signup=true> adresinden başvuru yapmalıdırlar.

KKTC Sağlık Bakanlığından verilen bilgiye göre, yurt dışında aşı yapılmış olan kişiler AdaPass sistemine aşağıdaki formu doldurarak başvurabilirler.

<https://asi.saglik.gov.ct.tr/vaccination/verify>

Form doldurulduğunda, "Aşı doğrulama talebi başarıyla oluşturuldu. Girilen bilgiler onaylandığı takdirde 3 iş günü içerisinde aşı kartı için başvuru yapabilirsiniz" açıklaması görüntülenirse aşağıdaki link kullanılarak AdaPASS kartı oluşturulabilmektedir.

<https://adapass.gov.ct.tr/>

<https://asi.saglik.gov.ct.tr/appointment>